

מסורת הש"ס

(א) קדושין טז: ע"ש.
(ב) נלקמן מהל' א' ויבמות
(ג) וי"ל כד סנהל' (ד) וי"ל כד סנהל' (ה) רש"א מ"ז וע"ש, (ו) וי"ל
ללא, (ז) ויב"ב קנה, ד"ה
איתמר ובי' האר"י כדאמר
יבמת'.

תורה אור השלם
1. דבר אל בני ישראל
ואמרת אליהם איש או
אשה כי יפלא לגדר נדר
נדר לחזור לך.
במדבר ו ב
2. איש כי ידר נדר לך או
השבע שבועה אסור
על נפשו לא יחל בדבר
ככל דצא מפיו יעשה:
במדבר ג ג

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה ר' שמעון בן
אלעזר היא דלמור: (ב) ד"ה
הי מילי לענין חליצה לא:

גליון הש"ס
גב' אבל מעיקרא לא ע'
לקמן נב ע"כ מדר' הלכות:

הגהות מהר"ב
רנשבורג
(א) רש"י ד"ה הי מילי ובי' ולא
אשכחן ליה לא חיששין ובי'.
כ"ל ובי' כדשי' סביב הר"ף
ביבמות סוף פרק ג' ע"ש:

לענין רש"י
ורדוא"ה. יבלת.

מוסף רש"י
שומא. ורדוא"ה כדלפ' נ' ע"ש.
ודרכה ללמך מה שער
(קדושין טז). ועודן בו.
כשהגיע ל"ב ולא נשיר,
פלוטא, אבל אם נשיר קודם
י"ב לא פליג ר' יוסי, דאגלגל
מילתא דלא סימן הוי, ומנן
ר"ב שנה ויום אחד מודו רבנן
דהוי סימן ואפלו נשיר (שם
ע"ש).

ועתמא. דחשיבי להו שערות דלאחר זמן הוה דגמרו למלמיה צין
בשערות צין בשנים הא תוך הזמן חשבינן להו שומא דקטן הוא ולא
מלמיה לרבויה מאיש: בן ט' שנים שהצא שערות שומא. ואפי' לר'
יוסי צרבי יהודה ומנן ט' ועד בן י"ב ויום אחד פלוטא: שומא.
ורוא"ה כדלפ' ודרכה ליגדל שער בה:

הא י"ג גופיה סימן. ואפי' לרבנן
והדר מני כו': מאי לאו סנאי היא.
ואליבא דרבנן י"ג הוי תוך זמן למינוק
דקמני צמתני: ורישא. דמשות
י"ג סימן: רבי היא. דלמור בתנוקת
היא י"ג לאחר זמן: וסיפא. דמשמע
שומא: ר"ש בן אלעזר (א). דלמור
י"ג בתינוקת הוי תוך זמן. בכל הכן
מירורי מוקמינן תוך זמן כלפני זמן:
והוא שעודן צו. כשהגדיל אצל נשור
צינתיים איגלאי מילתא דשומא הוי:
מתני לשמעטא דרנא כדאי לישנא.

דשמעט מנייה נמי תוך זמן כלפני
זמן: ממאנא והולכת. ואין חוששין
שמה הביאה תוך זמן כלפני זמן:
הביאה שומא נינהו והיינו תוך זמן
כלפני זמן: אינה ממאנא. שמה
הביאה ועכשיו הוי סימן דהא לאחר
זמן הוא ואם יצמה היא לא חשבינן
לה גדולה לענין חליצה ואינה חוללת:
גדולה היא. אם הביאה: ובי סימא
מספקא ליה. אם הביאה אם לא
הביאה הלכך מילאן לא דלמא הביאה
וחליצה נמי לא שמה לא הביאה:
והא מישפט פשיטא ליה לרבא.
דכיון דהגיעה לכלל שנותיה דודאי
הביאה: ה"מ לענין (א). דאי איתא
למיחלן לאחר זמן וצדקנו ולא אשכחן
א ליה חיששין למימר גדולה היא
ותחלון שהסימנין נשירו: אצל לענין
מילאן חיששין. שמה נשיר לחומרא
וקנאה צביאה ובעיא גט: והא חיששין
קאמר. ולא ודאי נשיר וחיששין
לחומרא משמע: אלא לעולם.
אינה ממאנא דרנא דלא דקדשה
הלכך מסתמא אמרינן כיון שהגיעה
לכלל שנותיה ודאי אית לה ואינה
צריכה דביקה ובעיא גט: ולענין
חליצה חיששין גרסינן. כלומר ולענין
חליצה משום הכי אינה חוללת דחיששין
שמה לא הביאה סימנין. ודקשיא לך
האמר רבא חזקה הביאה סימנין ל"ק
כי אמר רבא חזקה למילאן דלא
ממאנא מסתמא אצל לחליצה צביא
דביקה: חוששין שמה נשיר. ואם
הגיעה לכלל שנותיה וצדקנו ולא אשכחו
לא ממאנא: דקדשה סוד זמן.
יתומה מדעת אמה ואחיה לדעתה:
ובעל אחר זמן דאיכא ספיקא. דאשת
איש דאורייתא דבשעת צביאה דלאחר
זמן שמה הביאה והויא לה צביא זו
קדושין גמורין דהא גדלה ושוב אינה
יולדה צביא: אצל מעיקרא. דמני
עברה שמה דמתייבא כרי ולא צעל לא

חיששין שמה נשיר דהא לא הוה צה
היכא דלא אשכחו אצל הביאה ודאי
בגדולה דלמא איתא למאן הנבעלת
תוך הזמן תינוק היודע להפליא: ואכל
את הקדשו: לוקא. ואע"ג דבמילתא
אחריתי לאו צר עונשין הוא: כי יפליא.
מיניה מרבינן [תמורה ב:] מופלא סמוך
לאיש. מופלא יודע לפרש לשם מי נדר.
סמוך לאיש שהוא סמוך לזה כלל גדול
דהיינו שנה אחת קודם זמן שהוא
ראוי להצא שערות והיינו בתינוקת
כל י"ב ובתינוק כל י"ג: ולא יחל
אע"ג דצביא קרא לא כתיב כי יפליא
מ"מ כיון דנפקא לן מיניה ידועה
להפלות הוי נדרו נדר קאי בצל
יחל דהא כתיב [תמורה ב:] איש כי
יורו נדר וגו' ומופלא סמוך לאיש
בכלל איש וסמך ליה ולא יחל דצרו:

יצא דופן פרק חמישי נדה

בן ט' שנים שהביא ב' שערות שומא. אי ל"ג ויום אחד אחי שפיר
לחמיה אף כרבי יוסי ואי גרסינן ויום אחד מיירי צלין עורן צו
בשנת י"ג דמודה רבי יוסי בנשור: קמנא כ"י י"ב שנה ממאנא.
להך לישנא אין להוכיח דמור זמן כלפני זמן דהא ממאנא היינו
צדקנו ולא אשכחו או כמו שמעמיד
במסקנא דלא צדקו אצל היכא דאיכא
שערות מנינו למימר דהוי כללית
וזמן ואינה ממאנא ומ"מ נראה דהלכה
דמור זמן כלפני זמן דמ"ד כללית
וזמן איתומצ לעיל ור"י דלמור לעיל
נמי כתנאי דחי ליה הש"ס וגם
צלישנא קמא פסיק רבא צדיח דמור
זמן כלפני זמן: אבל דחליצה
בעריא בריקה. מימה דרנא סבר דהא
דאינה חוללת עד שמהא גדולה וצפ'
התקבל (גיטין דף סה). אמר רבא ג'
מדות קטן הגיע לעונת נדרים
נדרו נדר ונכגדו צקטנה חוללת
משמע דקטנה דהיינו צת י"א ויום אחד
ואפי' מיירי התם כדביאה לא אמר
הכא דמור זמן כלפני זמן ורש"י
פירש כנגדו צקטנה היינו צת י"ב
שנה ויום אחד דהוי עונת נדרים
דקטן ולא הניחא ומפרש ר"ת דהתם
רבא אליבא דר' יוסי דקאמר קטנה
חוללת וקמ"ל דדוקא כשהגיעה לעונת
נדרים וכן משמע דפרק מצות חליצה
(גיטין דף קה). דלמור דמכרי ר'
יוסי נלמד קטנה חוללת דפעוטות
צבת שית וכצת שצט דלו היא צת
כוונה לחליצה ורנא אמר עד שמיגע
לעונת נדרים פירוש לרבי יוסי
והילכתא עד שצצא צ' שערות וכל
זה מדברי רבא ועוד י"ל דהתם צפ'
התקבל (גיטין דף קה). גרסינן רבא
דהא קאמר התם ולמכור צנכסי
אצוי עד שיהא צן כ' שנה ואילו רבא
אית ליה צפרק מי שמת (צ"ד דף קה).
למכור צנכסי אצוי עד
שיהא צן י"ח וכן צריך להיות שם
צספרים ולא כספרים דגרסי' התם
אפכא דממוכא סוגיא דהתם:

תחלוץ וכי תיבא מספקא ליה ומי מספקא ליה והאמר רבא (א) קמנא שהגיעה
לכלל שנותיה אינה צריכה בדיקה חזקה הביאה סימנין ה"מ בסתמא יאבל
הכא דבדקו ולא אשכחו לא אי הכי תמאן חוששין שמה נשיר (ב) הניחא
למ"ד חוששין אלא למ"ד אין חוששין מאי איכא למימר דאיתמר רב
(ג) פפא אמר אין חוששין שמה נשיר רב פפי אמר חוששין הני מילי לענין
חליצה אבל לענין מיאון חוששין מכלל דמ"ד חוששין חולצת והא חוששין
בעלמא קאמר אלא לעולם דלא בדקה ולענין חליצה חיששין יובי קאמר
רבא חזקה למיאון אבל לחליצה בעיא בדיקה אמר רב דימי מנהדרעא
הלכתא חוששין שמה נשיר והני מילי היכא דקדשה בתוך זמן
ובעל לאחר זמן דאיכא ספיקא דאורייתא (א) אבל מעיקרא לא אמר
רב הונא הקדיש ואכל לוקא שנאמר איש כי יפליא לגדור (ב) ולא
יחל דברו כל שישנו בהפלאה ישנו בכל יחל וכל שאינו בהפלאה
אינו בכל יחל מתיב רב הונא בר יהודה (א) (לרבא) לסיועי לרב הונא
לפי

לפי
היכא דלא אשכחו אצל הביאה ודאי
בגדולה דלמא איתא למאן הנבעלת
תוך הזמן תינוק היודע להפליא: ואכל
את הקדשו: לוקא. ואע"ג דבמילתא
אחריתי לאו צר עונשין הוא: כי יפליא.
מיניה מרבינן [תמורה ב:] מופלא סמוך
לאיש. מופלא יודע לפרש לשם מי נדר.
סמוך לאיש שהוא סמוך לזה כלל גדול
דהיינו שנה אחת קודם זמן שהוא
ראוי להצא שערות והיינו בתינוקת
כל י"ב ובתינוק כל י"ג: ולא יחל
אע"ג דצביא קרא לא כתיב כי יפליא
מ"מ כיון דנפקא לן מיניה ידועה
להפלות הוי נדרו נדר קאי בצל
יחל דהא כתיב [תמורה ב:] איש כי
יורו נדר וגו' ומופלא סמוך לאיש
בכלל איש וסמך ליה ולא יחל דצרו:

עין משפט
נר מצוה

פ"ה ב ג ד מ"י פ"ב מהל'
אשות הל"ח (והל"ט)
סמג עש"ב כ"ט ע"ש הר"ע
סימן קנה סמ"ד י' וסימן
קס"ט ע"ד ג'
פ"ה מ"י שם הל"א ופ"ה
מהל' גירושין הל"א סמג
שם ע"ש הר"ע כ"ט סימן קנה
סמ"ד י' ויב"ב אלפס יבמות
פ"ג דף מנן:
צ"ד ז ח מ"י פ"ה מהל'
גירושין הל"ד סמג עש"ב כ
ע"ש הר"ע כ"ט סימן קנה סמ"ד
י' ויב"ב אלפס טס:
צ"א ט"י שם הל"א ע"ש
שם סמ"ד כ' ויב"ב אלפס
טס:

תום הרא"ש

כי יפליא מה ת"ל איש.
כלומר אי הוה כתיב כי
יפליא בלא איש ה"א לא מי
שיודע להפלות אפי' קטן
הדבר ה"ל איש איש ושי"מ
דבא דמרבין קטן מבי
יפליא היינו סמוך לאיש
מכלל דבשעה איש לא
בעי' שיהא יודע להפלות
ולא מיסתבר ליה למידרש
קרא כפשוטה איש כי יפליא
משמע דבעינן שיהא איש
יודע להפלות משום
שמילתא דפשיטא היא
דכיון שהיא בן י"ג ולא
החזיק כשטוה שדור נדר
והקדשו הקדש כניל: בן ט'
שנים שהביא שתי שערות
כניס שהביא ב' יוסי דאמר
הא דהך בבא משום דמודה
בה ר' יוסי דאמר גרס ויום א'
י"ל דמירי דאין עורן בו
בשנת י"ג דבהא מודר ר'
יוסי בר' יהודה דלמקן: אי
הכי תמאן חוששין שמה
נשיר אבל כל שנת י"ב
ממאנא אפי' הוי תוך זמן
לכאחר שזמן ואין חוששין
דקטן נשיר: אבל לחליצה
בעי' בדיקה. משמע הכא
לרבנן דקטנה לאו רב
חליצה היא. ויתמה דפ'
התקבל אמר רבא ג' מרות
בקטן הגיע לעונת נדרים
נדריו נכדקין ונכגדו בקטנה
חוללת איתא בת חליצה
היא כל שנת י"ב. ופי' רבי'
שומאל ונכגדו בקטנה לאו
דקטן נשיר: אבל לעונת נדרים
קאמר אלא אומן הגעת
נדרים של קטן קאי דהיינו
שכשהוא בן י"ב שנה ויום
אחד וק' דר"ת דבהאי ר' יוסי
קאמר רבא פ' מצות חליצה
דקטנה שהגיעה לעונת
נדרים חולצת וחלמודא
פסיק הכא וחילתא עד
שתיבא ב' שערות. ואומר
ר"ת דאליבא דר' יוסי דאמר
דקטנה בת חליצה היא
איירי רבא וכן מוכח בהדיא
סוגיא דפ' מצות חליצה
דקאמר התם מדברי ר' יוסי
נלמוד קטנה חולצת
בפעוטות דבעי' שתהיה
קצת בת בינה דחליצה
צריכה כוונה וקאמר רבא
עד שתיגע לעונת נדרים.
ועי"ל דבהדיא דבפ' אמר
התקבל גרס רבא משום
דקאמר אחרי כן למכור
בנכסי אביו עד שיהא בן כ'
ואמרין בפי' מי שמת אמר
רבא אמר רב נחמן בן י"ח
מוכר בנכסי אביו ולא
מיסתבר לומר לא דידהא חתם
דרביה דהא מסיק החם
דמכללא איתמר ומתוך
מעשה שבה לפניו: